

Suomen Luonnonsuojeluliiton suojelualueinventointi kaakkoisella Suomenlahdella

Inventoijat:

Olli-Pekka Turunen, *biologi (Suomen luonnonsuojeluliitto)*

Olli Manninen, *luontokartoittaja*

Atte Komonen, *hyönteistutkija (Jyväskylän yliopisto)*

Jenni Toikkanen, *hyönteistutkija (Jyväskylän yliopisto, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry.)*

Jelena Glazkova, *kasvitieteilijä (Komarovin Botaninen Instituutti)*

Anastasia Filippova, *Metsänsuojeluasiantuntija (NGO Neo Eco Project)*

Tuuli Hakulinen, *suojeluasiantuntija (Suomen luonnonsuojeluliitto)*

Elina Laurén, *ekologi (Helsingin yliopisto)*

Sisällys

Johdanto.....	2
Kohteen kuvaus.....	2
Varlaxuddenin luonnonsuojelualue.....	6
Kohteen kuvaus.....	6
Isnäsin luonnonsuojelualue.....	7
Mandalsberget 2.7.2018.....	7
Kohteen kuvaus.....	7
Madalsbergetin luonnonsuojelualue.....	8
Kohteen kuvaus.....	8
Murarsin luonnonsuojelualue.....	9
Kohteen kuvaus.....	10
Påsalön luonnonsuojelualue.....	13
Kohteen kuvaus.....	14
Kohteen kuvaus.....	15
Hamnholmenin luonnonsuojelualue.....	16
Kohteen kuvaus.....	16
Fallholmenin luonnonsuojelualue.....	17
Kohteen kuvaus.....	17
Norrasandön suojelualue.....	18
Kohteen kuvaus.....	19
Stora Brokholmenin suojelualue.....	20
Kohteen kuvaus.....	20
Bredholmenin suojelualue.....	21
Kohteen kuvaus.....	22
Hexalön suojelualue.....	23
Kaivokarin suojelualue.....	24
Granön suojelualue.....	27

Johdanto

Suojelualueinventointi toteutettiin kaakkoisella Suomenlahdella 2.7.-6.7.2018 ja Granön osalta 20.-22.7.2018. Kohteet valikoituivat ilmakuvien ja saavutettavuuden perusteella. Suomen Luonnonsuojeluliiton järjestämän inventoinnin tarkoituksena on saada uusia kohteita luonnonsuojelun piiriin kaakkoisella Suomenlahdella. Alueen rannoilla on paljon vapaa-ajan asutusta ja metsät ovat pääsääntöisesti metsätalouden käytössä. Viimeiset, luonnontilaiset saaristometsät on tärkeää löytää ja säilyttää. Inventoinnin on rahoittanut Baltic Sea Conservation Foundation.

Varlaxudden 2.7.2018

Kohteen kuvaus

Palsta on osittain Uudenmaanvirikistysalueyhdistyksen omistuksessa ja nämä osat ovat valtaosin virikistyskäyttöön harvennushakattua kangasmetsää (kuva 1.). Siellä täällä on hiljattain hakattuja kantoja. Parkkipaikan ympäristössä on istutusmetsää.

Kuva 1. Varlaxudden harvennushakattua kangasmetsää. (Kuva Elina Laurén)

Lahopuuta on vähän ja sitä on ilmeisesti kerätty polttopuuksi. Metsänpohja on tallattu ja polkuja on paljon. Rannasta löytyy pieni alue hakkaamatonta puustoa, jossa noin 150-vuotiaita mäntyjä ja suuria siirtolohkareita. Rantavyöhyke on muutoinkin luonnontilaisempaa, kuin sisemmät alueet ja parkkipaikan ympäristö. Palstalla on aidattu armeijan alue, jossa metsä on säilynyt luonnontilaisena, eikä tallauksen vaikutusta näy. Raja tallatun virikistysalueen ja aidatun armeijan alueen välillä näkyy selvästi (kuva 2).

Kuva 2. Varlaxudden, armeijan alueen ja virkistysalueyhdistyksen palstan raja. (kuva Elina Laurén)

Rannassa on soistunutta kangasmetsää (kuva 3), josta löytyi riukukääpää (*Phellinus viticola*) ja oravuotikkaa (*Asterodon ferruginosus*). Molemmat ovat vanhanmetsän indikaattorilajeja. Lisäksi löytyi silmälläpidettävää (NT) rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*).

Kuva 3. Varlaxudden, soistunutta kangasmetsää (kuva Elina Laurén)

Läheisen tien länsipuolella oleva palsta ei ole virkistysalueyhdistyksen omistuksessa. Palsta on säästynyt harvennushakkuilta ja maapuita on paljon. Tämä puoli inventoidusta alueesta on kokonaisuudessaan hieno ja luonnontilainen. Alueella on tervaleppää kasvava korpi (kuva 4), josta löytyi villisian jälkiä. Lisäksi korvessa kasvaa vaarantunutta (VU) ruskopiilojäkälää (*Arthonia spadicea*).

Kuva 4. Varlaxudden, tervaleppäkorpi (Kuva Elina Laurén)

Luonnontilaisemmalta palstalta löytyi neljää luontoarvolajia: silokääpää (*Gelatoporia pannocincta*), levykääpää (*Phellinus laevigatus*), tikankääpää (*Gloeoporus dichrous*) ja piirtojäkälää (*Graphis scripta*), sekä vanhan metsän indikaattorilajeja: ruostekääpää (*Phellinus ferrugineofuscus*) ja kuusenhärmäjäkälää (*Lecanactis abietina*).

Varlaxuddenin luonnonsuojeluarvio

Alueella on harvinaisia, vaarantuneita ja silmälläpidettäviä lajeja. Vertailu armeijan alueeseen näyttää miltä tallaamaton metsänpohja alueella näyttäisi. Palstalla on suoritettu virkistysalueelle tyypillistä harvennushakkuuta, joka on lähinnä kosmeettinen toimenpide. Alueen ainakin osittainen suojaaminen tallaamiselta, harvennushakkuiden lopettaminen ja lahopuiden jättäminen maastoon suojelisi alueen lajistoa ja nostaisi kohteen luontoarvoa. Tärkeää olisi suojella erityisesti hakkaamattomat alueet tien länsipuolella.

Isnäs 2.7.2018

Kohteen kuvaus

Palsta on rantalehto, jossa on tervaleppiä, ruovikkoa ja vanhoja vaahteroita (kuva 5). Alue on monipuista ja vanhoja aihkimäntyjä on siellä täällä. Alueelta löytyi mäntykääpää (*Phellinus pini*), joka on vanhan metsän indikaattorilaji.

Kuva 5 Isnäs, rantalehto (Kuva Elina Laurén)

Isnäs in luonnonsuojeluarvio

Alueella on poikkeuksellisen laaja tervaleppärantametsä, joka on säilyttämisen arvoinen.

Mandalsberget 2.7.2018

Kohteen kuvaus

Alue on kuusivaltaista kalliometsää. Kallioiden välissä on luonnontilaisena säilynyttä kuusimetsää, jossa on paljon lahoppuuta. Alueella on tehty pientä harvennusta, mutta kasvillisuudeltaan alue on hyvin luonnonvarainen ja lahoppuuta on paljon (kuva 6). Alueelta löytyi alueellisesti uhanalaista (RT) hohkasammalta (*Leucobryum glaucum*) (kuva 7).

Kuva 6. Mandalsberget, lahoppuuta (Kuva Elina Laurén)

Kuva 7. Mandalsberget, alueellisesti uhanalainen hohkasammal (Kuva Elina Laurén)

Madalsbergetin luonnonsuojelualue

Kalliometsien väliset kuusimetsät ovat säilyneet luonnontilaisina ja kohde kokonaisuutena tulisi säästää.

Murars 2.7.2018

Kohteen kuvaus

Kohde on kauttaaltaan harvennettu. Vain rannassa on pieni kaistale hakkaamatonta, kuusivaltaista metsää. Vanhoja maapuita on siellä täällä. Palstalla kasvaa viinikäpää (*Meruliopsis taxicola*) (kuva 8) ja aarnikäpää (*Phellinus nigrolimitatus*), jotka ovat vanhan metsän indikaattorilajeja. Alueen keskellä on harventamaton räme, joka on ojitettu yhdeltä laidalta (kuva 9).

Kuva 8. Murars viinikäpää (Kuva Elina Laurén)

Kuva 9. Murars ojitettu räme (Kuva Elina Laurén)

Murarsin luonnonsuojeluarvio

Koko kohde olisi hakkuilta säästettynä hieno noin viidenkymmenen vuoden päästä. Nyt alueen luontoarvot ovat vaatimattomat.

Påsalö 3.7.2018

Kohteen kuvaus

Saaren eteläosa on suojeltu ja pohjoisosassa on useita mökkejä. Påsalön rannat ovat pääsääntöisesti harvennushakattu, mutta keskiosat ovat luonnontilaista kalliometsää. Länsi puolella saarta, lähellä rantaa on kaivettu puro, jonka ympärillä on tehty harvennushakkuu. Saaren kallioidet keskiosat ovat lahopuuvältaista, luonnontilaista kalliometsää, jota ei ole hakattu. Tallauksen vaikutusta ei näy ja kallioita peittää ehyt sammal- ja palleroporonjäkälämatto (kuva 10 ja 11).

Kuva 10. Påsälö tallaamaton metsänpohja luonnontiaisessa kalliometsässä (kuva Elina Laurén)

Kuva 11.

Kallion itäpuolella, lähellä rantaa on noin 40-vuotiasta hoidettua koivikkoa, jossa on vain vähän lahoppuuta (kuva 12).

Kuva 12. Påsälö, hoidettua koivikkoa (kuva Elina Laurén)

Tarmvikiiniin päin kuljettaessa vastaan tulee soistunut, kuusivaltainen kangasmetsä, jonka keskellä kulkee oja (kuva 13).

Kuva 13. Påsälö, kuusivaltainen kangasmetsä (kuva Elina Laurén)

Tarmvikenissä on noin 60-vuotiasta hoidettua talousmetsää, jossa kasvaa mäntyä ja koivua. Lahopuuta on vähän ja alue on mahdollisesti ollut laitumena. Rannat ovat säilyneet

luonnontilaisena ja Tarmvikenin itäpuolella on paljon eri ikäistä ja kokoista lahoppuuta (kuva 14). Myös Tarmvikenin itäosan itärannalla on laajasti maapuita (kuva 15). Läheltä löytyi alueellisesti uhanalaista (RT) hohkasammalta (*Leucobryum glaucum*).

Kuva 14. Tarmvikenin itäpuolella on paljon maapuita (kuva Elina Laurén)

Kuva 15. maapuita (Kuva Elina Laurén)

Påsalön pienellä luonnonsuojelualueella on harjumuodostelma, jossa on aikoinaan suoritettu harvennushakkuu (kuva 16).

Kuva 16. Harjumuodostelma Påsalön luonnonsuojelualueella (kuva Elina Laurén)

Alueellisesti uhanalaisia lajeja saarelta löytyi hohkasammalen lisäksi: ryväsjäkälä (*Hertelidea botryosa*), rakkosammal (*Nowellia curvifolia*) ja männynnuppijäkälä (*Calicium denigratum*). Vanhanmetsänindikaattorilajeja löytyi: männynkääpä (*Phellinus pini*), ruostekääpä (*Phellinus ferrugineofuscus*) ja kantoparakka (*Microcalicium ahlneri*).

Påsalön luonnonsuojeluvario

Påsalö on harvinaisen hyvin luonnontilaisena säilynyt kohde kaakkoisella Suomenlahdella, missä valtaosa rannoista on rakennettu ja metsät ovat pääsääntöisesti hoidettuja.

Erityisesti saaren korkeat, kallioiset keskiosat ovat säilyneet luonnontilaisina ja tallaamattomina. Varsinkin Tarmvikenin itäpuolella, luonnonsuojelualueen vieressä, kasvaa luonnontilaista ja vanhaa metsää. Tämä alue on saaren luonnonsuojelullisesti parhaita alueita ja tulisi ehdottomasti säilyttää.

Saarella on paljon lahoppua ja alueelta löytyi ainakin kolme esiintymää alueellisesti uhanalaista hohkasammalta sekä Suomessa harvinaista käärmeenkieltä (*Ophioglossum vulgatum*), jolla on täällä vain vähän sopivia elinympäristöjä. Irtosulat paljastivat, että myös kalasääski (*Pandion haliaetus*) esiintyy saarella. Påsalö on erilaisten biotooppien vaihteleva mosaiikki, jossa siellä täällä harvennetut alueet pirstovat metsää. Alueella on

paljon lehtipuuta, muun muassa koivua. Jos alue jätetään hoitamatta, saadaan ajan kanssa yhtenäistä, monimuotoista metsää. Lehtipuita ei mänty- ja kuusivaltaiseen talousmetsään välttämättä enää leviä myöhemmin. Erityisesti erilaisten metsätyyppien vaihtelevuus ja luonnontilaisuus, sekä harvinaiset lajit, tekevät saaresta mielekkään suojelukohteen. Saaresta löytyy lahoppuvaltaista kalliometsää, soistunutta kangasmetsää, harjumuodostelmia, soita ja rakentamattomia rantoja. Alue on hyvä lisä saaristometsien suojeluun.

Hamnholmen pohjoisosa 4.7.2018

Kohteen kuvaus

Uudenmaanvirkistysalueyhdistys omistaa Suuren osan Hamnholmenista. Saaren pohjoisosassa, rannan tuntumassa on kuusivaltaista, luonnontilaista, lahoppumetsää, jossa on paljon maapuita (kuva 17). Kuusen lisäksi metsässä kasvaa haapaa, tervaleppää ja vaahteroita.

Kuva 17. Hamnholmen, maapuita (kuva Elina Laurén)

Keskemmällä saaren pohjoispuolta on sekä yksityistä että virkistysalueyhdistyksen omistamaa männikköä, joka on ammattimaisesti hoidettua talousmetsää. Saaren

pohjoisimmassa osassa, rannantuntumassa on luonnontilainen männikkö (kuva 18) ja sen vieressä luonnontilainen kuusimetsä, jossa on paljon maapuita (kuva 19).

Kuvat 18. ja 19. Hamnholmen (kuva Elina Laurén)

Hamnholmen eteläosa 4.7.2018

Kohteen kuvaus

Hamnholmenin eteläosa on luonnontilaisena säilynyttä kalliomännikköä, jossa siellä täällä on haapa- ja kuusivaltaisia notkelmia (kuva 20). Metsää ei ole hoidettu ja polkujakin on vähän. Saaren eteläosassa elää paljon suojelunarvoisia lajeja: muun muassa silmälläpidettävää (NT) kaarnajäärää (*Nothorhina punctata*), vaarantunutta (VU) ruskopiilojäkälää (*Arthonia spadicea*), paikallisesti uhanalaista (RT) rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*) sekä useita vanhanmetsänindikaattorina toimivia kääpälajeja.

Kuva 20. Hamnholmen, luonnontilaista kalliomännikköä (Kuva Olli Manninen)

Hamnholmenin luonnonsuojeluarvio

Hamnholmenissa tulisi suojella koko eteläpuoli saarta sekä pohjoisosasta kuusivaltainen lahopuumetsä, pieni luonnontilainen männikkö ja sen vieressä oleva luonnonvarainen kuusimetsä.

Fallholmen 4.7.2018

Kohteen kuvaus

Saari on suureksiosaksi kallioista männikköä (kuva 21.), jossa siellä täällä on painanteita. Saari on muutamia polkuja ja nuotiopaikkaa lukuunottamatta luonnontilainen.

Kuva 21. Fallholmen, kalliomännikköä (kuva Elina Laurén)

Fallholmenissa kasvaa myös kangasmetsää (kuva 22.) ja sen vieressä luonnontilaista kuusimetsää, jossa on paljon maapuita. Kuusimetsästä löytyy äärimmäisen uhanalaista (CR) lahokaviosammalta (*Buxbaumia viridis*) (kuva 23.).

Kuva 22. Fallholmen, kangasmetsää (kuva Elina Laurén)

Kuva 23. Fallholmen, lahokaviosammal (kuva Elina Laurén)

Fallholmenin luonnonsuojeluarvio

Koko Fallholmen on hyvin luonnontilaisena säilynyt kohde. Alueelta löytyi erittäin uhanalaista lahokaviosammalta, joka on luonnonsuojeluasetuksella (14.2.1997/160, liite 4 19.6.2013/471) erityisesti suojeltava laji. Fallholmenin toisella puolella on Hamnholmen ja toisella puolella pieni saari, johon maihinnousu on täysin kielletty kalasääksen pesinnän vuoksi. Yhdessä nämä kolme saarta muodostavat arvokkaan, luonnontilaisen kokonaisuuden harvinaisine ja uhanalaisine lajeineen. Fallholmen on suojelunarvoinen kohde.

Norrasandö 4.7.2018

Kohteen kuvaus

Norrasandö on pitkänmallinen harjusaari, joka on virkistyskäyttöä lukuunottamatta säilynyt luonnontilaisena. Eteläpuolella on hiekkarantaa (kuva 24), pohjoispuolella kalliorantaa. Siellä täällä on polkuja. Keloja ja lahopuita on vähän, sillä niitä on kerätty polttopuiksi.

Kuva 24. Norrasandön hiekkaranta (kuva Olli Manninen)

Saaren rannat ovat runsaslajiset ja rannoilla kasvaa harvinaista merikaalia (*Crambe maritima*) (kuva 25), sekä rauhoitettua ja erittäin harvinaista rantatyräkkiä (*Euphorbia palustris*) (kuva 26). Pohjoispuolelle saarta oli levinnyt kahta haitallista vieraslajia kurturuusua (*Rosa rugosa*) ja kanadankoiransilmää (*Conyza Canadensis*).

Kuva 25. Norrasandö, rantakaali (kuva Olli Manninen)

Kuva 26. Norrasandö, rantatyräkki (kuva Olli Manninen)

Norrasandön suojeluarvio

Saaren hiekkarannat ovat poikkeuksellisen hyvin säilyneet ja lajeja on paljon, myös harvinaisuuksia. Kohde tulisi säilyttää.

Stora Brokholmen 5.7.2018

Kohteen kuvaus

Brokholmen on Uudenmaanvirkistysalueyhdistyksen saari, jossa on nuotiopaikka. Saaren metsät ovat suureksi osaksi tasaikäistä, hoidettua männikköä. Useassa paikassa on hiekanottokuoppia (Kuva 27). Saaren pohjoisosassa on pieni alue vanhaa hakkaamatonta harjumännikköä, jossa on maapuita (kuva 28).

Kuva 27. Stora brokholmen, Hiekkakuoppa (kuva Elina Laurén)

Kuva 28. Stora Brokholmen, harjumännikköä (kuva Elina Laurén)

Saaren eteläosassa on pieni pätkä suojeltua hiekkarantaa (kuva 29), jonka ulkopuolelta löytyi harvinaista rantatyräkkiä (*Euphorbia palustris*). Stora Brokholmenissa esiintyy

alueellisesti uhanalaista (RT) rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*) ja ulosteet paljastivat, että metso (*Tetrao urogallus*) viihtyy saarella.

Kuva 29. Stora brokholmen, suojeltu hiekkaranta (kuva Elina Laurén)

Stora Brokholmenin suojeluarvio

Rantatyräkkiä kasvaa suojelualueen tuntumassa. Suojelualueetta voitaisiin laajentaa kattamaan myös rantatyräkin esiintymät. Muutoin Stora Brokholmenia voitaisiin kehittää retkeilykohteena. Tämä vähentäisi retkeilypainetta alueen herkemmillä ja luonnontilaisemmilta saarilta.

Bredholmen 5.7.2018

Kohteen kuvaus

Bredholmen on Storabrokholmenin viereinen saari. Bredholmen on Uudenmaanvirkistysalueyhdistyksen saari, jossa on nuotiopaikka ja muutama mökki. Saari on korkea ja kivikkoinen. Saaren metsät ovat kauttaaltaan luonnontilaisia, eikä saarella ole nuotiopuunoton lisäksi harjoitettu metsätaloutta. Nuotiopaikan ympäristö on mäntyvaltaista kalliometsää. Siellä täällä on maapuita. Saarella on mahdollisesti riehunut metsäpalo noin 50-100 vuotta sitten. Siitä kertovat palokorot isoissa männyissä (kuva 30). Paikalle on sittemmin kasvanut kuusikkoa.

Kuva 30. Bredholmen, Palokoroja vanhassa mänyssä (kuva Elina Laurén)

Bredholmenissa on paljon eri-ikäisiä maapuita (kuva 31) ja saarelta löytyy luonnontilainen, ojittamaton rämeikkösuo (kuva 32).

kuva 31. Bredholmen, maapuita (kuva Elina Laurén)

Kuva 32. Bredholmen, rämeikkösuo (kuva Elina Laurén)

Bredholmenissa tavataan monia uhanalaisia lajeja, kuten vaarantunutta (VU) ruskopiilojäkälää (*Arthonia spadicea*) ja alueellisesti uhanalaisia (RT) kääpiä, sekä useita vanhan metsän indikaattorilajeja ja harvinaista rantatyräkkiä (*Euphorbia palustris*).

Bredholmenin suojeluarvio

Bredholmen on erittäin hyvä, luonnontilainen suojelukohde. Metsät ovat säästyneet metsätaloudelta ja vaikeakulkuisena, saari ei ole kärsinyt tallauksesta. Koko saari tulisi suojella.

Haxalö 6.7.2018

Kohteen kuvaus

Haxalö on Porvoon kaupungin omistama saari, jonka rannoilla on jonkin verran mökkejä. Saaren eteläosassa on nuotipaikka, sauna ja huussi. Koko eteläosa on avo- tai harvennushakattua talousmetsää. Maapuita on vähän ja puusto on varsin tasaikäistä. Siellä täällä on nuoria taimikkoja. Saaren pohjoispuoli sen sijaan on säästynyt hakkuilta ja on luonnontilainen (Kuva 33).

Kuva 33. Haxalön pohjoispuolella kasvaa luonnontilaista metsää (kuva Olli Manninen)

Pohjoisesta löytyi useita harvinaisia ja vaarantuneita lajeja. Saarella kasvaa ainakin kolme vaarantunutta (VU) jäkälälajia: ruskopiilojäkälä (*Arthonia spadicea*), kissantassujäkälä (*Felipes leucopellaeus*) ja hongantorvijäkälä (*Cladonia parasitica*), kahta alueellisesti uhanalaista (RT) sammallajia: rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*) ja pikkuliuskasammalta (*Riccardia palmata*) sekä silmälläpidettäviä (NT) norjantorvijäkälää (*Cladonia norvegica*) ja aarnisammalta (*Schistostega pennata*). Lisäksi Haxalössä tavataan useita vanhan metsän indikaattorilajeja ja luontoarvolajeja. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaanpiiri on ehdottanut saarta suojeltavaksi.

Haxalön suojeluarvio

Saaren eteläpuoli on luontoarvoiltaan vaatimaton, mutta pohjoispuoli tulisi suojella. Pohjoispuolella ei ole juuri mökkejä, metsä on luonnontilaista ja eri-ikäiset maapuut mahdollistavat monien harvinaisten kääpä- ja sammallajien esiintymisen.

Kaivokari 6.7.2018

Kohteen kuvaus

Kaivokari on Porvoon kaupungin omistama saari. Kaivokari on säilynyt hyvin luonnontilaisena. Saarella ei ole mökkejä eikä juuri kulutusta. Rannassa on pari huussia ja nuotiopaikka. Metsätaloutta ei ole harjoitettu ja eri-ikäisiä maapuita on saarella paljon (kuva 34). Saarella on kallioista mäntymetsää, kuusimetsää ja suo. Suo on keskiosiltaan rahkarämettä ja reinoiltaan isovarpurämettä (kuva 35).

Kuva 34. Maapuita Kaivokarissa (kuva Elina Laurén)

Kuva 35. Kaivokari, räme (kuva Elina Laurén)

Kaivokarissa kasvaa vaarantunutta (VU) välkkyludekääpää (*Skeletocutis stellae*) ja silmälläpidettävää (NT) pajunnuppijäkälää (*Calicium salicinum*). Lisäksi saarelta löytyy alueellisesti uhanalaisia (RT) korpiludekääpää (*Skeletocutis odora*), rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*) ja pohjanrypykkää (*Phlebia centrifuga*). Saarella on useita vanhan metsän indikaattorina toimivia kääpä- ja jäkälälajeja.

Kaivokarin suojeluarvio

Tämän kokoluokan saarista kaivokari on yksi parhaimmin säilyneistä kohteista kaakkoisella Suomenlahdella. Saarella ei ole mökkejä eikä metsätaloutta ja tallausta on hyvin vähän. Kaivokarilla on monipuolisia biotooppeja ja eri-ikäiset lahoppuut mahdollistavat monien harvinaisten ja uhanalaisten lahottajien ja sammalten esiintymisen. Saarelta löytyy harvinaista rantaputkea (*Ligusticum scoticum*) ja esimerkiksi karhunkääpää (Kuva 36), joka on vanhan metsän idikaattorilaji.

Kuva 36. Kaivokari, karhunkääpä (kuva Elina Laurén)

Granö 20.7.-22.7.2018

Kohteen kuvaus

Kartoituksessa inventoitiin Helsingin omistamaa palstaa ja sen laitamia. Noin 30 % kartoitetusta alueesta on nuorta kasvatusmetsää, yli puolet varttunutta tai uudistuskypsää metsää ja noin 10 % järeää, hyvin luonnontilaisenoloista metsää. Näyttäisi siltä, että Helsingin palstalla ei ole tehty merkittäviä metsähoitotoimenpiteitä ainakaan noin kolmeenkymmeneen vuoteen. Metsät jakautuvat karkeasti kuusikoihin, kalliomänniköihin

ja rantojen lehtipuuvaltaisiin metsiin. Haapaa, koivua, pihlajaa ja leppiä on kuusikoissa sekapuuna vaihtelevia määriä. Merkittävimmät lehtipuuvaltaiset kohteet ovat Svartvikenin upea, vanha tervalepikkö, Träskvikenin pohjoispuolen koivuvaltainen varttunut metsikkö sekä pienemmät tervalepikot rannoilla ympäri saarta. Osassa Klåbäckenin varren vanhemmista metsistä on paljon järeää haapaa.

Kuusikot ovat tuoreen ja lehtomaisen kankaan metsiä, osin korpia ja korpimuuttumia. Osa korvista on ojitettu, mutta ne ovat edelleen kosteita pienilmastoltaan. Komeita, vanhoja kuusikoita on muun muassa Svartvikenin eteläpuolella, Strömsuddin pohjoispuolella, Klåbäckenin länsipuolella ja Stickträsbergenin pohjoispuolella. Lahopuuta on paljon (Kuva 37).

Kuva 37. Lahopuuta Granössä (kuva Olli Manninen)

Kalliomänniköt ovat varsin luonnontilaisia puustoltaan ja aluskasvillisuudeltaan (Kuva 38).

Kuva 38. Kalliomännikköä (kuva Olli Manninen)

Paikoin löytyy vanhoja, 200-vuotiaita puita, mutta pääosa männyistä lienee 100-130-vuotiaita.

Granön suojeluarvio

Granösta löytyy vanhaa metsää indikoivia ja uhanalaisia lajeja. Lajeista mainittakoon alueellisesti uhanalaiset (RT) rusokantokääpä (*Fomitopsis rosea*), istukkakääpä (*Rhodonia placenta*) ja rustikka (*Protomerulius caryae*) sekä silmälläpidettävä (NT) korkkikerroskääpä (*Perenniporia subacida*). Saarella kannattaisi tehdä kunnollinen kääpäselvitys syksyllä parhaaseen kääpäaikaan, myös kiinnostavaa lehtipuulajistoa saattaisi löytyä. Lähes kaikki kalliomänniköt ovat jo aiemmissa selvityksissä todettu arvokkaiksi kohteiksi ja metsälain mukaisiksi avainbiotooppikohteiksi. Kalliomänniköiden lajistoarvoista mainittakoon kaksi ryväsjäkälän (*Hertelidea botryosa*) (RT) esiintymää ja erittäin hyvinvoiva ja vanha hohkasammalpopulaatio (*Leucobryum glaucum*) (RT) Stickträsborgenin läntisemmällä huipulla.

Kosteat korppipainanteet, rinnekuusikot ja Klåbäckenin ympäristö laajasti ovat oivallista lahokaviosammalen (*Buxbaumia viridis*) (CR) habitaattia. Sopivaa lahopuuta on ympäri saarta kosteissa kuusikoissa. Saarelta löytyi tällä käynnillä yhdeksän

lahokaviosammalrunkoa. Vanhimmat kuusikot on jo aiemmissa selvityksissä todettu arvokkaiksi ja lahokaviosammalöydöt nostavat saaren muidenkin kosteiden kuusikoiden luontoarvoa. Saaren pohjoisosassa on asuttu merikotkan pesä. Vanhoissa inventointiraporteissa tästä ei ole mainintaa. Rakkosammalta (*owellia curvifolia*) (RT) ja aarnisammalta (*Schistostega pennata*) (NT) löytyi runsaasti. Lisäksi löytyi yksittäinen norjantorvijäkälä (*Cladonia norvegica*) (NT). Useassa kohdassa rannoilla on kiinnostavia pienialaisia rantaniittyjä, joita kannattaisi vielä kartoittaa kasviasiantuntijan johdolla. Stickträsbergenin itäpuolella on näyttävä muinaisranta.

Granön monimuotoiset ja varsin luonnontilaiset metsät, harvinaisine ja uhanalaisine lajeineen tulisi ehdottomasti säilyttää.